

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Таврилюк С. В.

С. В. Таврилюк

2016 р.

**Методика викладання правознавства у загальноосвітніх
навчальних закладах**

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
напряму 6.020302 «Історія»

Луцьк – 2016

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Методика викладання правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах» для студентів за напрямками підготовки «Історія»

” ✓ ” ✓ _____, 2015р. - 13 с.

Розробник: Прокопчук Вікторія Євгенівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всесвітньої історії.

Рецензент: Шабала Ярослав Миколайович докт. іст. наук, професор, завідувач кафедри давньої та середньовічної історії України

Програма вибіркової навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри Всесвітньої історії.

протокол № від 2015 р.

Завідувач кафедри: _____ (проф. Карліна О.М.)

Програма вибіркової навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією історичного факультету

протокол № від 2016р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (канд. іст. наук Денисюк В.І.)

Програма вибіркової навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 6 від 17 02 2016 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни « Методика викладання правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах » складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 6.020302 «Історія»

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 1,5	0203 «Гуманітарні науки» 6.020302 «Історія»	вибіркова
Модулів - 3		Рік підготовки - 3
Змістових модулів - 2		Семестр - 6
ІНДЗ: є		Лекції - 14 год.
Загальна кількість годин - 54		Практичні – 10 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Освітньо-кваліфікаційний рівень - бакалавр	Самостійна робота - 16 год.
Аудиторних – 1,5		Індивідуальна робота - 14 год.
самостійної роботи - 1 індивідуальної роботи - 1		Форма контролю: залік

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів як до педагогічної практики так і до роботи в закладах освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: правознавчі дисципліни, методика викладання історії, педагогіка та психологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Формування історичних знань та вмінь, виховання учнів в процесі вивчення історії. Методи навчання історії.
2. Форми організації навчально-виховного процесу з історії. Позакласна робота з історії

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Одне з найбільш відповідальних завдань суспільства - освіта та виховання підростаючих поколінь. Розширення демократичних основ у школі нерозривно пов'язано з процесом формування якісно нового поповнення вчительських рядів. Від професійної підготовки, рівня духовності та культури педагога значною мірою залежить успіх освіти й виховання школярів. **Мета:** підготувати студентів до проведення уроків правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах.

Перед тими, хто вивчає «Методику викладання правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах» постає низка **завдань**, які слід реалізувати в процесі навчання:

- вивчити шкільні програми та підручники з курсу правознавства;
- засвоїти теоретичні основи методики в обсязі запропонованого курсу;
- уміти формувати навчально-методичну базу з предмета;
- добирати наочність та сучасні технічні засоби навчання при підготовці до уроків правознавства;

- засвоїти теоретичні основи сучасного уроку правознавства та методіку проведення нетрадиційних уроків правознавства.

. У процесі вивчення даного курсу студенти отримують **знання** з таких проблем:

- чинні шкільні програми, підручники, методична література з правознавства;
- процес формування правознавчих знань;
- методи й методичні прийоми навчання та виховання учнів у процесі вивчення правознавства як на уроках, так і в позаурочний час;
- основні засоби навчання історії;
- міжпредметні та міжкурсові зв'язки;
- форми організації навчально-виховного процесу з правознавства;
- система перевірки й оцінки навчальних досягнень учнів;
- форми та методи позакласної роботи з правознавства;
- проблеми сучасної методіки.

Основні **вміння**, що формуються у процесі методичної підготовки студентів:

- застосовувати різні методи та прийоми навчально-виховної діяльності на уроках та в позаурочний час;
- готувати і проводити уроки різних типів;
- складати план-конспект уроку;
- використовувати різні засоби навчання;
- здійснювати перевірку знань та вмінь учнів;
- оцінювати навчальні досягнення учнів;
- працювати з науково-методичною літературою

На вивчення вибіркової дисципліни відводиться годин 54/1,5 кредитів ECTS (напрямок підготовки «Історія»/

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Правознавча освіта у загальноосвітніх навчальних закладах.

Тема 1. Вступ. Сутність правознавчої освіти.

Мета та завдання «Методики викладання правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах». З історії становлення права як навчальної дисципліни. Сучасна система правознавчої освіти в загальноосвітніх навчальних закладах. Стандарт освіти. Шкільна програма. Навчальна література для учнів. Навчально-методична література для вчителя. Джерела та література для студентів.

Тема 2. Формування правознавчих знань.

Формування правознавчих понять. Правове виховання у процесі вивчення правознавчих дисциплін. Міжпредметні та між курсові зв'язки. Формування навчальних компетентностей учнів.

Модуль 2. Сучасний урок права.

Тема 3. Методи навчання правознавчих дисциплін.

Методи навчання правознавчих дисциплін за джерелами знань. Сучасні технології навчання правознавчих дисциплін.

Тема 4. Підготовка та проведення уроку правознавства.

Вимоги до сучасного уроку. Сучасні підходи до типології та структури уроків. Підготовка вчителя до уроку. Характеристика основних типів уроків правознавства. План-конспект. Критерії оцінювання уроку. Лекція, семінар, практикум у навчанні історії. Нетрадиційні типи уроків права. Факультативні заняття. Організація роботи та методика їх проведення. Особливості учнівських конференцій.

Тема 5. Перевірка та оцінка навчальних досягнень учнів на уроках правознавства.

Функції та завдання перевірки та оцінки знань і вмінь учнів. Прийоми усної та письмової перевірки знань та вмінь учнів. Тестова методика перевірки знань учнів. Сучасні підходи до оцінювання рівнів навчальних досягнень школярів на уроках права. Особливості підготовки та проведення уроків тематичного оцінювання.

. Позакласна робота з права. Значення позакласної роботи у вивченні права. Основні напрями та форми позакласної роботи. Організація правознавчої роботи. Нетрадиційні форми позакласної роботи з права.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Правознавча освіта у загальноосвітніх навчальних закладах.							
Тема 1. Вступ. Сутність правознавчої освіти.	8	2	2		2	2	
Тема 2. Формування правознавчих знань.	10	4	2		2	2	
Разом за змістовим модулем 1	18	6	4		4	4	
Змістовий модуль 2. Сучасний урок права.							
Тема 3. Методичне навчання правознавчих дисциплін.	12	2	2		2	4	
Тема 4. Підготовка та проведення уроку правознавства.	14	4	2		4	4	
Тема 5. Перевірка та оцінка навчальних досягнень учнів на уроках правознавства.	10	2			2	2	
Тема 6. Ділова гра. Проведення уроку з основ правознавства.			2		2	2	
Разом за змістовим модулем 2	36	8	6		10	12	
Усього годин	54	14	10		14	16	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема. Сутність правознавчої освіти. 1. Мета та завдання «Методики викладання правознавства у загальноосвітніх навчальних закладах». 2. Сучасна система правознавчої освіти в загальноосвітніх навчальних закладах 3. Стандарт освіти. Шкільна програма 4. Навчальна література для учнів. Навчально-методична література для вчителя. Джерела та література для студентів.	2
2	Тема. Формування правознавчих знань.	2

	1. Формування правознавчих понять. 2. Правове виховання у процесі вивчення правознавчих дисциплін. 3. Міжпредметні та між курсові зв'язки на уроках правознавчих дисциплін. 4. Формування навчальних компетентностей учнів.	
3	Тема. Методи навчання правознавчих дисциплін 1. Класифікації методів навчання правознавчих дисциплін. 2. Методи навчання правознавчих дисциплін за джерелами знань. 3. Сучасні технології навчання правознавчих дисциплін.	2
4	Тема. Підготовка та проведення уроку правознавства. 1. Вимоги до сучасного уроку. 2. Підготовка вчителя до уроку. 3. Характеристика основних типів уроків правознавства. 4. Перевірка та оцінка навчальних досягнень учнів на уроках правознавства.	2
5	Тема. Ділова гра. Проведення уроку з основ правознавства. 1. Проведення уроку одним з студентів. 2. Обговорення проведеного уроку.	2
	Разом	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема. Стандарт освіти. Шкільна програма. Навчальна література для учнів. Навчально-методична література для вчителя. Джерела та література для студентів.	2
2	Тема. Міжпредметні та між курсові зв'язки на уроках правознавчих дисциплін	2
3	Тема. Формування навчальних компетентностей учнів.	2
4	Тема. Сучасні технології навчання правознавчих дисциплін.	2
5	Тема. Підготовка вчителя до уроку	4
6	Тема. Підготовка плану-конспекту з основ правознавства.	4
	Разом	16

7. Індивідуальні завдання

Підготовка та захист розгорнутого плану-конспекту уроку з основ правознавства. (тему визначає викладач).

8. **Методи навчання** словесні, наочні, практичні, ділова гра.
9. **Форма підсумкового контролю успішності навчання** – залік.

Контрольні питання.

1. Структура шкільної правознавчої освіти.
2. Стандарт освіти. Шкільна програма. Навчальна література для учнів. Навчально-методична література для вчителя. Джерела та література для студентів.
3. Виховання учнів на уроках права.
4. Міжпредметні та між курсові зв'язки на уроках правознавчих дисциплін.
5. Формування навчальних компетентностей учнів.
6. Формування правознавчих понять.
7. Класифікації методів навчання правознавчих дисциплін.
8. Методи навчання правознавчих дисциплін за джерелами знань.
9. Сучасні технології навчання правознавчих дисциплін.
10. Вимоги до сучасного уроку.
11. Підготовка вчителя до уроку.
12. Характеристика основних типів уроків правознавства.
13. План-конспект уроку з основ правознавства.
14. Перевірка та оцінка навчальних досягнень учнів на уроках правознавства.
15. Позакласна робота з правознавства.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

- а) поточний контроль за роботою та рівнем знань та вмінь через усне та письмове опитування;
- б) письмові контрольні та самостійні роботи;
- в) тестові завдання;
- г) співбесіди на консультаціях;
- д) підготовка до захисту плану-конспекту.

11. Розподіл балів.

Поточний контроль (мах - 40 балів)			Модульний контроль (мах - 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
12 балів як середнє арифм.	12 балів як середнє арифм.	10	30	30	100

+ 3 бали за активність	+ 3 бали за активність				
------------------------	------------------------	--	--	--	--

До поточної модульної оцінки додаються бали за активну навчальну діяльність протягом семестру:

- 3 бали, якщо на 75% практичних чи семінарських занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 2 бали додаються, якщо на 50% практичних чи семінарських занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення;
- 1 бали додаються, якщо на 25% практичних чи семінарських занять студент отримав позитивну оцінку або доповнення/

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно

		користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах

1-3 бали – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді.

4-6 балів – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або

пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтуються в поняттях, має фрагментарні навички в роботі з підручником, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.

7-9 балів – Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

10-12 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

13-15 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

16-18 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

19-21 бал – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу.

22-24 бали – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

25-27 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.

28-30 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при виконанні індивідуального творчого завдання

Підготовка плану-конспекту уроку з основ правознавства

1 бал – студент може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

2 бали – студент аналізує меншу частину навчального матеріалу обраної теми; за допомогою викладача виконує елементарні завдання; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані вміння та навички.

3 бали – студент за допомогою викладача готується до заняття та складає план-конспект, володіючи елементарними навиками аналізу науково-методичної літератури.

4 бали – студент володіє матеріалом та окремими навиками аналізу науково-методичної літератури, складає план-конспект у спрощеному вигляді.

5 бали – студент володіє матеріалом, відтворює значну його частину у вигляді плану-конспекту заняття, за допомогою викладача аналізує науково-методичну літературу.

6 бали – студент володіє матеріалом і навиками текстуального аналізу на рівні цілісного уявлення про наступне заняття, складає план-конспект самостійно, але допускає помилки та неточності.

7 балів – студент володіє матеріалом, систематизує та узагальнює його, складає план-конспект заняття, підбирає додатковий матеріал.

8 балів – студент володіє матеріалом та навиками цілісного аналізу науково-методичної літератури, виявляє початкові творчі здібності, самостійно готує план-конспект, у яких можуть бути допущені неточності, вміє працювати з різними джерелами інформації.

9 балів – студент на високому рівні володіє матеріалом, систематизує, узагальнює та аналізує науково-методичну літературу, має власні судження та елементи педагогічного прогнозування щодо майбутнього заняття, самостійно складає план-конспект.

10 балів – студент вільно володіє матеріалом та навиками цілісного аналізу науково-методичної літератури, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень, до перенесення знань та вмінь на нестандартні ситуації, повно та правильно складає план-конспект заняття.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E	Задовільно	
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

12.Методичне забезпечення

1. Підручники та посібники для загальноосвітніх навчальних закладів.
2. Навчальні посібники для вчителів правознавчих дисциплін.
3. Сучасні технології навчання правознавчих дисциплін.

13. Список рекомендованих джерел

1. Андрусішин Б.І., Гуз А.М. Методика викладання шкільного курсу «Основи правознавства»: Підручник. – К.: Знання, 2008. – 301 с.
2. Гуз А.М. Методика викладання правознавства в школі. Навчально-методичний посібник. К.: КНТ, 2006. – 180 с.
3. Кашкар'юв Г.В. Методика викладання правознавства в школі в опорних схемах і таблицях. Частина I. - Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 64 с.
4. Кашкар'юв Г.В. Методика викладання правознавства в школі в опорних схемах і таблицях. Частина II. - Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 48 с.
5. Клясен Н.Л. Учитель року. Кращі уроки. Правознавство. Практичний курс. 9 клас. - Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 128 с.
6. Клясен Н.Л. Учитель року. Сценарії позакласних заходів. Правознавство. - Х.: Вид. група «Основа», 2011. – 125 с.
7. Котюк І. „Основи правознавства” – це не складно, але за умови системно-структурного підходу // Історія України. - 2002. - №8. - С. 5
8. Майданик О. Формування пізнавального інтересу учнів до правознавства в умовах закладів нового типу // Історія України. - 2002. - № 28. – С. 6
9. Михальчук В. Дидактична гра з правознавства // Історія України. – 2003. - №14. – С.14
10. Нестеренко Т., Богданова О. Методика інтерактивного навчання на уроках правознавства і історії України // Історія України. – 2003. - №13.
11. Поліщук Л. Рольова гра на уроках історії та права // Історія України. – 2003. - №2, - С.12-13
12. Ремех Тетяна. Роль і місце ціле покладання в компетентнісно орієнтованому навчанні учнів правознавства/ Історія в рідній школі.-2015.-№10.-С.23-26
13. Тадєєва Світлана. Технологія логіко-сміслового моделювання як ефективний засіб реалізації сучасних підходів до навчання правознавству/ Історія в рідній школі.-2015.-№10.-С.13-16
14. Труфанова О. Організація групової роботи на уроках правознавства // Історія України. – 2003. – №5. – С. 22-23
15. Харківська Н.І. Тиждень історії та правознавства в школі. Випуск 3. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 160 с.

Інформаційні ресурси: <http://ped-inform.org.ua/?p=329>
<http://simonischool.at.ua/blog/2008-09-01-5>
[http://www.education.gov.ua/pls/edu/educ.doc_info.show?
p_id=2561&p_part_num=7&p_back_link=&p_lang=ukr](http://www.education.gov.ua/pls/edu/educ.doc_info.show?p_id=2561&p_part_num=7&p_back_link=&p_lang=ukr)
<http://referaty.com.ua/ukr/details/4293/>
<http://libra.in.ua/node/731>
<http://www.coolschool1.at.ua/news/2008-08-30-102>
<http://detmir.com.ua/goods/view/2175>
<http://osvita.ua/school/upbring/303>
<http://www.teacherjournal.com.ua>